

Atiq Rahimi

Atiq Rahimi (Kabul 1962) va estudiar al Liceu franc-afganès de Kabul i després Literatura a la universitat d'aquesta mateixa ciutat. El 1984, la guerra el va obligar a regufiar-se a Pakistan, des d'on va sol·licitar i aconseguir asil polític a França. A partir d'aquell moment viu i treballa a París. Un cop a la capital francesa va realitzar el doctorat en Comunicació Audiovisual a La Sorbona. Actualment es dedica a la realització de documentals i l'escriptura. Per la seva versió cinematogràfica de *Terra i Cendres*, que també va dirigir, va rebre el Premi de la mirada cap al futur al Festival de Cannes (2004).

Autor_ Atiq Rahimi

Editorial_ Empúries

Gènere_ Narrativa

Pàgs_ 144

Una glopada de l'ànima

Joan Rico Vidal

Al Kabul dels anys 80, el poder talibà que havia pujat pocs anys abans –a final dels 70– critica obertament molts intel·lectuals del país, entre ells Atiq Rahimi. Diuen d'ell que escriu llibres massa liberals i occidentalitzats. L'escriptor, nascut el 1962, veu com els seus llibres són censurats i finalment decideix emigrar d'una situació insostenible cap a Europa, anant a estudiar a la Sorbona. Allà es va dedicar a la comunicació audiovisual, realitzant-hi el seu primer documental. Després d'anys d'èxit laboral i d'haver assolit el reconeixement al nostre país amb *Terra i cendra*, ara ens arriba *La pedra de la paciència*, l'esperat nou treball de Rahimi publicat per Empúries i que, a més a més, ha estat guardonat amb el Premi Goncourt 2008.

El propi escriptor ha explicat com ara fa anys va ser convidat a un certamen de poesia que dirigia la poetessa Nadia Anjuman; ell va confirmar-ne la seva assistència, però una setmana abans va rebre la notícia que Anjuman havia estat assassinada brutalment pel seu marit. Malgrat mirar de contactar amb la seva família no va rebre cap resposta. Va insistir-hi i va anar a la presó a veure el marit. Allà se'l va trobar en un estat comatós per haver-se injectat gasolina. D'aquesta imatge va néixer la trama del llibre que avui ens ocupa, on la protagonista ha de vetllar el cos vegetatiu del seu marit ferit durant la guerra. Ell no es pot comunicar, perd el poder de la paraula i amb aquest, el control autoritari envers ella. A fora cauran bombes tota l'estona i els fills entraran i sortiran constantment de l'habitació on la dona mira de curar el seu marit. L'obra ens recorda a *Cinco horas con Mario* de Miguel Delibes, ja que la dona començarà un diàleg d'una sola veu per tal de lliurar-se de tots els fantasmes, la frustració i el menyspreu que ha sofert amb ell tots els anys que duen junts. La dona no s'està de res i repassa des del dia que es van casar fins a les decepcionants relacions sexuals que han mantingut, on l'únic important era el plaer d'ell; fins i tot treu el tema tabú de la masturbació on ella es refugiava. Tota una glopada de ràbia i retrets d'una dona massa temps arraconada, que com la pedra de la paciència persa, la sangüé sabur, s'ha alimentat fins que ha esclatat.

Les paraules de la novel·la són mesurades i amb pocs efectes narratius, despullant així la història, allà on l'escriptor vol que ens hi fixem. Com a director de documentals, en Atiq Rahimi farceix el llibre d'imatges narratives i escenes cinematogràfiques que resulten efectives, deixant un regust colpidor dins del lector; creua la perillosa corda de l'emotivitat sense caure en l'efectisme barat, un exercici difícil que li ha merescut un dels premis més reconeguts a França. Cal destacar l'aparició dels personatges del mul·là i d'un jove soldat: el primer serà posat en dubte i veurem com a l'Afganistan la religió surt per la finestra quan l'enfermetat entra per la porta. El marit, llegenda com a heroi de guerra, és ara inútil per haver estat ferit i rebrà l'oblit del seu líder espiritual ("el mul·là no vindrà avui"). D'altra banda, el soldat escenifica el despertar sexual de la dona, convertint-se aquesta en una prostituta exclusiva d'aquest inexpert, deixant en evidència de passada la maldestra capacitat masculina. Amb el sexe –i amb la paraula– la dona humiliada tant de temps recupera la seva confiança i l'orgull, reivindicant-se de nou com a dona. Aquest llibre és una crítica ferotge a l'Afganistan i a la situació a la que és sotmesa la dona en aquell país. Però és una obra ben trabada que mostra com els éssers tenim una naturalesa basada en la violència, el sexe i la comunicació que només la cultura pot modificar. Depèn de en quina caiguem, aquesta pot ser ben reconduïda o reclosa en un soterrani personal que pot esclatar en qualsevol moment. Tot un encert i un exemple narratiu de com afrontar un tema concret per situar-lo en un pla universal.